

KMETSKE LIST

Številka 28

Ljubljana dne 12. julija 1939

Leto XXI

Odkrita beseda javnosti

Socialni sestav vsakega naroda je plod razvoja tekom dolgih tisočletij. Ta pa je zopet odvisen od raznih činiteljev in pogojev, ob kakršnih se je razvoj vršil. Mednje je treba zlasti šteti kot važne državno-politične in cerkveno-politične razmere, gospodarsko-socialne prilike in končno tudi prirodne življenjske pogoje, v katerih se je kak narod razvijal.

Naša posebnost

Slovenski razvoj se je v marsičem razlikoval od razvoja drugih narodov v nekdanji monarhiji. Majhna razsežnost našega narodnega ozemlja je že sama na sebi vzbujala v našem človeku izredno, požrtvovalno in naravnost ljubosumno ljubezen do rodnih tal. Sicer vsak kmet ljubi svojo rodno grudo, toda s tolikšno iskrenostjo, kakor jo slovenski kmet, le malokateri.

Zakaj? Naša zemlja je močno členovita in večinoma malo rodovitna. Bodisi v goratem svetu ob Alpah in Karavanah, bodisi po kraških brdih je živel kmet v večnem boju s naravo. Na takih tleh pa je boj s prirodnimi silami vse hujši, težji in nevarnejši kakor n. pr. po rodovitnih ravninah. V gorah na človeka vedno preži smrt. In prav zaradi tega boja, zavoljo stopnjevanega trpljenja za grudo je slovenska ljubezen do grude toliko globlja. Saj že pregovor pravi, da človek tega ne ceni dosti, kar si z lahkoto pridobi. Šele z borbo, s trpljenjem priborjeno ima za človeka pravo vrednost in ceno.

Po drugi strani je slovenska zemlja tako majhna, da nikoli ni mogla dajati prostora in kruha niti vsem svojim ljudem. Zato Slovenec kljub svoji gostoljubnosti ni bil nikoli sprejemljiv za to, da bi sprejemal v svojo sredo tujce na trajno bivanje. Pod močnim pritiskom fevdalizma je sicer moral trpeti na svojih tleh tuje plemstvo, vendar s srcem ni na to nikoli pristal. »Grof« je bil slovenskemu človeku zmeraj človek, ki ga je sovražil. V nebroj povestih, pravljicah in prisposodobah, v rekah in rečenicah je dal slovenski človek duška svojemu sovraštvu do tega tujega življa, ki ga je občutil kot krivico v svoji sredi.

Podobno je bilo z raznimi tujimi redovi, ki jih je Slovincem naprtil fevdalizem. Sicer je naš človek religiozen in globoko veren, toda v dobi kmetijskih puntov je prav tako znašal svoj srd nad tistimi samostani, ki so se vezali proti kmetu s fevdalno gospodo, kakor nad graščaki in graščinami.

Še bolj značilno za naš razvoj pa je dejstvo, da se na naših tleh tekom dolgih stoletij in kljub raznim cesarskim patentom ni mogel nikoli trajno zakoreniniti židovski živelj. Dokaz za to trditev je med drugim tudi v okolnosti, da tisti ljudje in njih potomci, ki jih je usoda zanesla na tla da-

našnje Nemčije z naših tal, nemoteno lahko dokažejo svoje čisto arijsko poreklo kljub strogosti zadevnih nemških zakonov.

Na podlagi vsega tega trdimo, da ima pri nas trditev.

O pokvarjeni gospodi

svoj poseben pomen. Kajti odkod naj se pri nas taka pokvarjena gospoda vzame, če je nismo nikdar spustili v svojo sredo, da bi se stapljala z nami in nas, bodisi krvno, bodisi moralno okužila.

Nasprotno! Statistika nam z nepobitnimi in nepristranskimi številkami dokazuje, da je vsak naš človek že v tretjem pokolenju nazaj — kmet.

Prav zaradi te, ne samo idejne, ampak dobesedno krvne povezanosti vseh slojev s kmetom in zemljo, je dobila pri nas beseda o pokvarjeni gospodi poseben pomen.

Borba zoper pokvarjeno gospodo je bolj umljiva pri Hrvatih, kjer je zlasti po mestih močno zasidran židovski element in je tudi plemstvo, često domače, a s tujo miselnostjo, na narodovem telesu rana, ki opravičuje gornji izraz.

Vemo, da bo zaradi naših izvajanj od marsikje lopnilo, toda to nas ne moti. Kdor nima poguma pošteno in javno povedati svojega mnenja, ni mož, tem manj pa politik. Zato nas v obrambi poštenih načel ne morejo motiti niti morebitna zlobna zavijanja s kake strani niti žolčavost.

Ker pri nas pokvarjene gospode v gorenjem smislu ni, s tem pa še ni rečeno, da ne bi imeli drugih sovražnikov, ki so mogoče celo bolj nevarni.

Primeri iz novejšega političnega življenja so nam jih vsem dovolj jasno pokazali. In ti primeri govore tako, da bi moral slišati celo glušec in spregledati vsak slepec.

Ako nočemo biti deležni duhovnega suženjstva, ki smo se ga po dolgih in težkih borbah komaj za silo otresli, je naloga vseh, ki mislijo pošteno, da premagajo ozke plove skupin in skupinic ter se resno lotijo dela za strnitev vsega svobodno usmerjenega življa v enoten blok, v enotno četo. Samo na ta način bo mogoče zagotoviti narodu tisto svobodo, ki jo je potreben kakor drevo svetlobe in zraka.

Mnogo je bilo zgrešenega, marsikaj zamujenega, vendar nas ta zavest ne sme ovirati v delu. Nasprotno! Biti nam mora pobuda za toliko vztrajnejše in bolj odločno delovanje. Vsak zamujen dan je proč vržen kapital, za katerim je kasneje zaman jadicovati, ker se pač nič več ne vrne.

Upamo, da smo govorili dovolj jasno in odgovorili tudi na nekatera namigavanja, češ da ne poznamo svoje poti.

Poznamo jo in odločno začrtana se vije pred nami. Čeprav je strma, gremo moško

po njej, ker vemo, da samo ta pot vodi h končnemu cilju, h gospodarski okrepitvi in duhovni osvoboditvi slovenskega človeka, ki mu je jedro kmet.

Kdor je mož na mestu, komur je politika res delo za blagor vsega naroda, pojde pošteno in odkrito z nami. Kajti v solidarnosti vseh slojev in stanov bomo skupno črpali moč za premaganje vseh težav in ovir.

Kdor noče slišati klica, ki ga ukazuje razvoj, se je sam izločil. Dogodki ga bodo prehiteli in pomendrali, že danes pa mu lahko povemo, da narod ne bo nikoli čutil vrzeli za njim.

Pomemben obisk

Prvič v zgodovini se je zgodilo, da je naša država uradno obiskal predstavnik Egipta, nj. eks. Abdul Fetah Jahja paša, egiptski zunanji minister.

Po razgovorih z našim zunanjim ministrom g. Cincar-Markovičem se je iz Beograda visoki gost odpeljal na Brdo, kjer ga je sprejel v avdijenco tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Z Brda se je Jahja paša že v soboto zvečer odpeljal v Beograd, nato pa je odpotoval v Niš. Spotoma se je ustavil na Oplencu, kjer se je poklonil na grobu pokojnega kralja Zedinitelja. V ponedeljek je visoki gost odpotoval v Grčijo.

O političnem pomenu tega obiska nas bo poučila bodočnost. Jahja paša bo obiskal več prestolice balkanskih držav.

Velika Jugoslavija

Ob priliki zleta bolgarskega »Junaka« v Sofiji in obiska 7000 Sokolstva iz Jugoslavije na njem je objavilo naše časopisje številke o prebivalstvu in površini obeh jugoslovanskih držav. Iz teh podatkov je razvidno, da predstavljajo južnoslovanski narodi in ozemlje obeh držav ogromno večino prebivalstva na Balkanu in da so Slovani v resnici njegovi gospodarji. Sloga in edinstvo med njimi jim daje odločujočo besedo in vodilno vlogo na jugovzhodu Evrope.

Kraljevina Bolgarija obsega 103.146 km² in je po svoji površini 3 in pol krat večja nego Belgija (30.500 km²) ali Nizozemska (34.180 km²) in tudi mnogo večja nego Danska (42.900 km²), Portugalska (91.770 km²) ali bivša Avstrija (83.870 km²). Le malo pa zaostaja Bolgarija po površini za Madžarsko, ki ima sedaj po priključitvi Južne Slovaške in Podkarpatske Ukrajine okrog 118.000 km². Tudi bivša Češkoslovaška republika ni imela mnogo večje površine, saj je obsegala le 140.450 km².

Po zadnjem ljudskem štetju, ki je bilo 31. decembra 1934., je imela Bolgarija 6.090.000 prebivalcev. Ob koncu leta 1938. pa je število prebivalcev naraslo na 6.415.000. Letni prirastek prebivalstva je v Bolgariji zelo velik, saj znaša 1'32% in le malo zaostaja za prirastkom prebivalstva v Jugoslaviji (1'48%), v Poljski (1'66%) in v Nizozemski (1'45%). Zaradi primerjave naj navedemo, da znaša letni prirastek prebivalstva v stari Nemčiji le 0'55%, v Angliji 0'53%, v Italiji 0'83%, in v bivši Češkoslovaški 0'80%, v bivši Avstriji pa komaj 0'31%, in v Franciji le 0'03%.

Jugoslavija in Bolgarija, ki sta tesno združeni s paktom o večnem prijateljstvu, skupaj imata na skupni površini 350.688 km² preko 22 milijonov prebivalcev, od tega okrog 20 milijonov Južnih Slovanov, in sicer:

Jugoslavija	247.542	15.630.000
Bolgarija	103.146	6.415.000
Skupaj	350.688	22.045.000

Po površini prekašata Jugoslavija in Bolgarija skupaj Veliko Britanijo, ki ima le 342.400 km², pa tudi Italijo, ki ima 310.200 km²; le malo zaostajata za Poljsko, ki ima 488.640 km². Nemčija pa ima danes s priključenim ozemljem Avstrije in Sudetov in skupaj s Češko-Moravsko 632.600 km² in je torej po površini tudi le za 80% večja nego Jugoslavija in Bolgarija skupaj. Jugoslavija in Bolgarija nudita vsekakor še dovolj življenjskega prostora za naglo rastoče število prebivalcev.

Kaj pravijo?

»Delavska pravica« od 6. julija piše pod anslovom »Duhovnik« med drugim takole o krščanskih socialistih.

»V našem duhovskem poklicu je mogoče nekaj malo romantičnega na prvi pogled. Naša dolžnost je sklanjati se k najbolj ubogim, k vsakemu človeškemu srcu, iskati vsako izgubljeno ovco in biti resnično oče in obenem brat vsem ljudem. Nobeni strankarski ali svetovno nazorski oziri nas ne smejo in ne morejo motiti pri izvrševanju te naše prve in največje dolžnosti! Kristusovi nasledniki in nadaljevalci njegovega dela smo tukaj na zemlji in le na to moramo misliti. To je potrebno poudariti, kajti danes je, povedati moram, čeprav to zelo boli, mnogo mnogo mojih sobratov daleč od tega našega vzvišenega poklica... Izgovor, ki uporablja ono znano prislovico: Saj smo ljudje, tukaj popolnoma ne more držati! Resnično smo ljudje in ljudje tudi moramo vedno ostati, toda obenem smo nosilci največje ideje, ki je kdaj svet objela, in zato se moramo varovati vsega, kar bi lahko naši službi in naši dolžnosti do ljudi škodovalo. Prav ste zapisali in poudarili v eni zad-

njih »Delavskih pravic«, ko ste zapisali besede velikega papeža Pija XI.: »Ker mora duhovščina imeti pred očmi verske koristi celotnega prebivalstva, nikakor ni primerno, da bi se pridružila kateri koli stranki. Budno je treba paziti, da ne bo dostojanstvo duhovniške službe trpelo škode zaradi političnih borb in da se ne bodo njegovi politični nasprotniki po nesrečnem naključju oddaljili od vere.« Vedno moramo dobro razlikovati med dvojnimi: vero in politiko! Tega morebiti ne bi bilo treba drugje poudarjati, toda pri nas, se mi zdi, je potrebno tudi to zapisati in še posebno naglasiti!

Dobro vemo, da vas mnogi niso razumeli, da vam mnogi, tudi med mojimi sobrati je mnogo takšnih, nasprotujejo in vam škodujejo. Ne smete se temu čuditi, kajti pri nas je pač mnogo premalo resnično krščanske ljubezni! Ne mislite pa zato, da smo prav vsi opredeljeni tako do vas in vašega gibanja, kakor nekateri, ki so v borbi proti vam zelo izpostavljeni. Vem — tudi to moram poudariti — mnogo premalo poguma je pa res med nami! Mnogi bi morali tvegati nekaj nasprotovanj in žaljivih besed in bi morali biti trdno z vami! Vendar sem pa prepričan, da bo prišel čas, ko bodo med vami vzrasli tudi takšni mladi duhovniki, kajti za vaše delo in za vaša prizadevanja je potrebna resnična mladost.«

Popolnoma zgrešeno in celo proti bistvu našega poklica pa je, če vas kdo zmerja s »komunisti« in podobnimi izrazi (bral sem nekje, da so vaše dobre ljudi zmerjali s »protifarškimi tipi«), kajti to je v bistvu zgrešeno in zapisano z namenom škodovati vašemu delu. Poudariti moram, da bi morali tisti moji gospodje sobratje, ki imajo vplivno besedo na »oni strani«, ki se je postavila proti vam, vplivati, da do takšnih izbruhov nikoli ne bi več prišlo. Ne vem pa, koliko se te svoje dolžnosti zavedajo. — Vendar pa se morate dobro vedno zavedati tega, da ne moremo nikoli po enem samem duhovniku soditi vseh.«

»Delavska politika« od 6. julija piše:

Skandal s povišanjem cen papirju. Ali se more trpeti, da kartel brez potrebe povišuje cene?

Brez vsakršnega obvestila javnosti je kartel jugoslovanskih tvornic papirja sporočil svojim odjemalcem, da povišuje ceno papirju od 15 do 20 odstotkov.

Da mu bo mogoče tako povišanje izvesti, se je najprej dogovoril s kartelom nemških tovarn.

Pogodba med Centropapirjem in nemškimi tovarnarji je bila podpisana dne 3. julija v Grazu.

Pri nas obstoje zelo strogi devizni predpisi, glasom katerih je prepovedano izvažati našo valuto, ako za to ni posebnega odobrenja.

Tu pa naenkrat vidimo, da se naš denar takorekoč vsiljuje inozemskim dobaviteljem, da se na ta način izvozi čim več naše valute. Kaj smo res tako bogati? Ali ni nikogar, ki bi posegel vmes in poučil naše tovarnarje papirja, da je tako postopanje nedopustno? Ako ni na razpolago primernega zakona, bi ga bilo na podlagi pooblastil v finančnem zakonu mogoče ustvariti. Mi smatramo, da je vsako povišanje cen papirju zločin nad kulturo našega naroda, kajti pri nas bi morali z ozirom na veliko število nepismenih stremeti za tem, da bi bil papir čim bolj poceni, ne pa, da ga dražimo in to brez vsake potrebe.

Ko prečitata KmetSKI list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani v duhu kmetškega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

† Župnik Jernej Kovič

V Zalogu pri Cerkljah je umrl upokojeni župnik Jernej Kovič. Rajni župnik je bil duhovnik, ki ga redko srečamo v Sloveniji. Ves vdan svojemu visokemu poklicu ni poznal ljudi po strankah in organizacijah, temveč jih je cenil samo po njihovem poštenem in krščanskem življenju. Pred upokojitvijo je služboval na Polšniku pri Litiji. V najlepšem soglasju je živel s Sokoli in gasilci in drugimi organizacijami, ki so jih ustanovili napredni kmetje. Kar je župnik spoznal za prav, je držal do kraja svojega življenja in se ni vdal nobenim grožnjam. Zato ga bodo resnično prav vsi ljudje, ki so ga poznali ohranili v trajnem spominu.

Preseljevanje Nemcev in Italijanov

Svicsarski listi poročajo, da je prišlo med nemško in italijansko vlado do sporazuma, po katerem se bodo morali vsi Nemci iz južnih Tirol, ki spadajo sedaj pod Italijo, izseliti v Nemčijo, ali pa preseliti v južne kraje Italije, ali italijanske kolonije. Oni, ki nimajo posestva, se morajo izseliti v dveh mesecih, oni, ki imajo posest, morajo v dveh letih posest prodati in se izseliti, ker sicer izgube pravico do zaslužka ali do posesti. Med tirolskimi Nemci je 195.000 Nemcev, ki so še vedno nemški državljani, 160 tisoč pa takih, ki so prevzeli italijansko državljanstvo. Razširjene so tudi govornice, da bodo one Nemce, ki se bodo izselili v Nemčijo, naselili na južnem Koroškem.

Vse južne Tirole namerava Italija naseliti z italijanskim življem, tako da bi bila za vedno odstranjena nacionalna trenja ob italijansko nemški meji.

Izobraževalno delo med Hrvati

V Sarajevu se je vršil začetkom t. m. občni zbor prosvetne in kulturne organizacije bosanskih Hrvatov »Napredek«. Iz poslovnega poročila je bilo razvidno, da je Napredkova prosvetna organizacija roko v roki sodelovala s »Seljačko slogo«, ki jo vodi Rudolf Herceg in da je zbrala v preteklem letu za prosvetne svrhe 400.000 din. Med nepismene Hrvate je razdelila 71.000 abecednikov ter naučila pisati in brati 36.000 odraslih nepismenih ljudi. V prihodnjem letu bodo poglobili borbo zoper nepismenost med ženskim svetom.

Razpust Vincencijeve družbe

Te dni so nemške oblasti izdale odlok, s katerim so bile razpuščene vse Vincencijeve družbe s 74 podružnicami. Premoženje v vrednosti več milijonov mark je bilo zaplenjeno in izročeno narodno-socialističnim dobrodelnim ustanovam. — Napovedujejo pa še nadaljnje zaplembe premoženja, ako duhovščina ne bo opustila rovarjenja zoper narodno-socialistično vladavino.

■ **Pritožbe dr. Hache.** Predsednik Češko-moravskega protektorata dr. Hacha je zaprosil za avdijenco pri kanclerju Hitlerju, da se pritoži zaradi prisilne preselitve 8000 Čehov iz sudetskih krajev, zaradi zaplembe 800 milijonov Kč, premoženja čeških narodnih organizacij, zaradi prisilne preselitve čeških delavcev v Nemčijo in zaradi odloka, da se mora češka deca v manjših yaseh in trgih učiti tudi nemščine.

Otvoritev Doma Matije Gubca

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Sv. Juriju ob Ščavnici je zgradilo svoj kmetijski dom Matije Gubca. Slavnostna otvoritev doma bo v nedeljo 30. julija.

Spored bo pravočasno objavljen. Na otvoritev doma so vabljeni vsi prijatelji kmetijske mladine iz vse Slovenije, da skupno z njo manifestirajo za kmetstvo, njegovo delo in kulturo.

Kmetiska mladina! 30. julij v Sv. Juriju je tvoj dan! Pridruži se tovarišem in tovarišicam, ki so dom zgradili ter skupno z njimi ustvarjaj, korakaj in manifestiraj novi, naši bodočnosti, ki prihaja!

Jubilej učiteljske organizacije

Zadnja trojna številka »Učiteljskega tovariša«, stanovsko-političnega glasila Jugoslovanskega učiteljskega združenja, je posvečena 50letnici skupne slovenske učiteljske organizacije.

Petdeset let dela te pomembne organizacije pomeni 50 let slovenske prosvetne zgodovine. Saj vsi vemo, koliko je moral v tem polstoletju prestati slovenski učitelj zapostavljanja.

Vemo pa tudi, da je slovenski učitelj vedno častno vztrajal v borbi in dokazal, da je bil in ostane najpomembnejši in najtrdnjejši delavec in borec za prosveto slovenske vasi.

Ob pomembnem jubileju Jugoslovanskega učiteljskega združenja in vsemu njegovemu članstvu toplo čestitamo z željo, da tudi v bodoče posveti vse svoje čvrste sile vasi in njenemu napredku. Res je to delo trdo in marsikdaj težko, toda narod, ki ga že danes priznava in ceni, ga bo brez dvoma prej ali slej tudi nagradil po zaslugi.

Svoji k svojim!

Rajši več kakor premalo!

Zaradi varčevanja sigurno ne bi vzeli premalo kvasa, ker bi vam kruh ne uspel. Podobno je tudi pri kuhanju kave. Izkušena gospodinja bo dodala vedno rajši več »Pravega Francka«, kakor pa premalo, ker »Franck« daje beli kavi fin, poln okus in lepo zlatorjavo barvo.

Franck
KAVNI PRIDATEK

Doma in drugod

60letnica dr. Vl. Mačka

Vsa Hrvatska se pripravlja na proslavo 60 letnice rojstva predsednika HSS dr. Vl. Mačka. V »Hrvatskem dnevniku« je objavljen spored svečanosti, dosegel bo svoj višek z mogočno povorko po zagrebških ulicah v nedeljo, dne 16. julija. V povorki bodo sodelovale vse hrvatske gospodarske, kulturne in nacionalne organizacije iz vseh krajev, kjer bivajo Hrvati.

Opozicija

Zastopniki beograjske združene opozicije in Jug. nac. stranke so imeli v Beogradu več zaporednih sestankov, na katerih so razpravljali o vprašanju preureditve državne uprave v smislu hrvatskih zahtev. Načelno so se zedinili glede teritorialne razmejitve banovin ter načeli tudi vprašanje prenosa kompetenc (delokroga, pravic) s centrale na banovine.

Rezultat teh posvetovanj je sporočil v imenu celokupne opozicije g. Milan Grol, predstavnikom K. d. k. v Zagrebu in posebno še predsedniku g. dr. Vl. Mačku, ki se mudi tačas na svojem posestvu v Kupincu.

Po vrnitvi Milana Grola v Beograd so se ponovno sestali predstavniki UO in Jugoslov. nac. stranke na posvet. Milan Grol jih je informiral o svojih razgovorih v Zagrebu in Kupincu.

Boža Maksimović

bivši minister notranjih zadev, ki je postal znan še pred 6. januarjem 1929. leta zaradi krepko izvedenih volitev, se zadnje čase pogosto imenuje v zvezi s poskusom združitve vseh radikalov v JRZ. Po mnenju nekaterih vodilnih krogov iz JRZ bi bilo sedaj tako združitve tem lažje doseči, ker je odstranjena največja ovira z izločitvijo dr. Milana Stojadinovića in njegove grupe iz JRZ.

Staroradikalni so vstop v JRZ odklonili z izjemo dr. Laze Markovića in Ante Radojevića, ki sta se zelo trudila za tako koncentracijo radikalov.

Skupina radikalov, ki je z Nikolo Uzunovićem svojčas izstopila iz JNS in v kateri je bil tudi Boža Maksimović, je stala vse do zadnjega časa ob strani in se ni priključila nobeni strankarski formaciji. Napram vladi dr. Milana Sto-

jadinovića je stala v ostri opoziciji. V zvezi z vestmi o koncentraciji radikalov se je pa zadnje čase imenovalo tudi Maksimovića, ki naj bi skupno z dr. Laza Markovićem vstopil v vlado.

Dušan Letica

bivši finančni minister v vladi dr. Milana Stojadinovića je bil predsednik banovinskega odbora JRZ v Zagrebu. Te dni se je vršil občni zbor banovinske organizacije, ki je vrigel Dušana Letico in izvolil za svojega predsednika bivšega prosvetnega ministra Dimitrija Magaraševića.

Likvidacija Jugoslovanskega kluba

Jugoslovanski klub, ki so ga tvorili bivši narodni poslanci Dimitrije Vujić, dr. Janko Baričević, dr. Jevremović, inž. Tišina, Rašević in drugi, se je razšel. Vsi člani pa so vstopili v Jugoslov. nac. stranko.

Po smrti dr. Spahe

S smrtjo dr. Mehmeda Spahe so izgubili bosanski muslimani najjačjo politično osebnost in avtoriteto. Ne program in ne organizacija ni držala skupaj Jug. muslimansko organizacijo, ki se je kasneje priključila JRZ toliko kot osebnost dr. Spahe.

Predsednik vlade v Beogradu

Po daljšem bivanju v Sloveniji se je predsednik vlade g. Dragiša Cvetković vrnil koncem preteklega tedna v Beograd.

Zborovanje nacionalne mladine

V nedeljo sta se vršila občna zbor sreskih organizacij Jugoslov. nac. stranke in OJNS za gornjegrajski srez v Radmirju pri Majcenoviću. Zborovanja se je udeležil tudi senator tovariš Pucelj.

Zveza kmetijskih zbornic

V Novem Sadu so se zbrali predstavniki kmetijskih zbornic iz vse Jugoslavije. Prisostvoval je tudi zastopnik ministra za kmetijstvo. Na konferenci so razpravljali in sprejeli pravila o zvezi kmetijskih zbornic kraljevine Jugoslavije.

Dr. Milan Stojadinović izključen iz JRZ

Uradna objava poroča, da je bil na skupni seji širšega in ožjega glavnega odbora JRZ, ki ji je predsedoval podpredsednik dr. Anton Korošec odstavljen kot predsednik stranke dr. Milan Stojadinović. Za predsednika JRZ je bil izvoljen g. Dragiša Cvetković.

Na isti seji so bili izključeni iz stranke JRZ člani glavnega odbora dr. Milan Stojadinović, Djura Janković, Ugrin Maksimović, Dušan Letica, dr. Niko Novaković, Svetozar Stanković, Svetolik Stanković, Dobrivoj Stošović in Dušan Trifković.

■ Nazadovanje živine v Češkomoravskem protektoratu so ugotovili pri zadnjem popisovanju. Število goved je nazadovalo v teku enega leta za 3,7%, prašičev pa za 19%.

■ Belgijski nasipi so se podrli v dolžini dveh kilometrov, ki jih je gradila vlada med Liegem in Anverso. Voda je daleč naokrog poplavlila ozemlje in hiše. Škodo cenijo na več kot 10 milijonov frankov. Pri prekopu so bili zaposleni tudi Nemci in nekateri spravljajo porušenje velikega Albertovega prekopa v zvezo s špijonažno afero, ki so jo nedavno odkrili v Belgiji.

■ Nemci o poljski vojski. Vojaški časopis nemške armade prinaša v zadnji številki podatke o poljski armadi in pravi, da šteje danes 30 aktivnih pehotnih divizij, 10 konjeniških divizij in 12 posebnih konjeniških brigad, 50 motoriziranih artilerijskih polkov, 10 polkov teže artilerije in 4 polke oblegovalnega topništva. Poljske tovarne že sedaj izdelajo 500 letal mesečno. Ta produkcija se pa lahko poveča v primeru vojne na 800. Letala so prvovrstne kakovosti. Nemški časopis svari pred podcenjevanjem poljske vojaške moči, ki se naslanja na najmodernejše oboroženo armado.

■ Borba proti škorpionom. Turško mesto Mardin je moralo ustanoviti poseben odbor za pobijanje škorpionov. Mesto leži na vlažnem in nizkem ozemlju, ki posebno prija škorpionom. Ta nadlega se je tako razmnožila, da so je polne vse hiše, kuhinje in postelje. Odbor plača za vsakega pokončanega škorpiona 2 in pol piatra.

■ Najbogatejši človek na svetu je ameriški milijonar Eduard Harkness, ki ima letnih dohodkov 400 milijonov dolarjev.

■ Volitve na Finskem so zmanjšale število fašističnih poslancev za sedem. Kmetiska stranka je dobila 55 poslancev, socialisti pa 85. Blok vladnih strank je obdržal svojo večino.

Kaj se godi po svetu

Mednarodna napetost

zaradi Gdanska je nekoliko popustila.

Nedavno je bila napovedana nota, ki naj bi jo skupno izročile Anglija, Francija in Poljska Nemčiji zaradi Gdanska.

Ta nota je odpadla, mesto tega pa nekateri napovedujejo, da pride v kratkem do neposrednih pogajanj med Nemčijo in Poljsko.

Poljski pogoji

Medtem, ko zahteva Nemčija Gdansk, ki je doslej svobodno mesto pod zaščito Društva narodov, zase, vztraja Poljska na tem, da mora Gdansk še naprej ostati svobodno izven nemških mej, carinsko pa ostati v poljskih carinskih mejah. Poljske pravice morajo biti dejansko spoštovane. Nemška večina se v Gdanku lahko svobodno razvija, spoštovati in priznavati pa mora tudi poljsko manjšino.

Anglija

je v tem sporu uradno sicer na strani Poljske, vendar vedno bolj pogosto prodirajo v svet glasovi, da bi bil Chamberlain pripravljen na novo Monakovo.

Koliko je na tem resnice, je težko povedati, verjetno pa je, da zaradi Gdanska ne bo prišlo do vojne.

Pogajanja z Rusijo

tudi še niso končana. Koncem preteklega tedna so zastopniki Anglije in Francije izročili Molotovu v Moskvi nove predloge svojih vlad. Splošno vlada prepričanje v angleških krogih, da je sporazum z Rusijo še vedno mogoč, ako se ne pojavijo nenadne ovire.

Vzporedno s političnimi pogajanja se vrše med Anglijo in Rusijo tudi trgovinska, ki se bodo v kratkem nadaljevala v Londonu.

Kako daleč so ena in druga, ni določeno znano, vendar pa je od njih izida v veliki meri odvisen nadaljnji razvoj svetovnih dogodkov.

Medtem se Anglija pridno oborožuje. Zlasti angleška protiletalska obramba je po izjavi, ki jo je podal letalski general Leg Malory, popolnoma dovršena. Pri taki obrambi je nemogoče, da bi mogle sovražne eskadre bombnikov prispeti do angleških industrijskih središč. Možno je sicer, da prispe tak posamezni bombnik, toda vsaka država, ki bi se spopadla z Anglijo in bombardirala angleška mesta, mora računati z ogromnimi izgubami materiala in moštva.

V Nemčiji

so razpisani nabori, na katere so pozvani vsi obvezniki letnikov 1906 do 1910 in 1913 do 1920, v kolikor še niso odslužili vojaškega roka. Na-

bori so se pričeli v nedeljo in bodo trajali do 9. septembra.

Italijansko-španski

propagandi solidarnosti je namenjen obisk italijanskega zunanjega ministra Ciana. Nekateri vesti napovedujejo, da bo pri tej priliki podpisana med Italijo in Španijo posebna pogodba. V koliko so napovedi resnične, bo pokazala bližnja bodočnost.

Bolgarski zunanji minister

Kjoseivanov je te dni uradno obiskal Nemčijo. V slavnostnih pozdravnih nagovorih je bilo z nemške in bolgarske strani močno poudarjeno bolgarsko-nemško prijateljstvo in zlasti zavezništvo v dneh svetovne vojne.

Pri obisku je šlo po mnenju nemških političnih krogov za to, da se Bolgarija prijateljsko naveže na os Rim—Berlin. To je bilo baje doseženo in bo Bolgarija tudi svojo zunanjo politiko odslej uravnala v to smer. Podobno sodijo tudi angleški krogi.

Na Daljnem vzhodu

je vzbudila pozornost izjava japonskega ministrskega predsednika Hiranume, ki jo je nedavno dal časnikařem. Med drugim je dejal, da trenutno ni misliti na to, da bi se protikomunistični pakt okreplil s kakimi novimi političnimi ali vojaškimi zvezami.

Glede Anglije je izjavil, da Japonska od nje ne zahteva nič drugega kakor to, da Anglija razume japonski položaj in stališče na Daljnem vzhodu. Anglija mora Japoncem priznati pravico do vzpostavitve novega reda na Kitajskem.

V nadaljnjem je izjavil, da namerava Japonska urediti Kitajsko po vzorcu ameriških Zedinjenih držav.

Glede Rusije meni Hiranuma, da ta država danes ni v stanju, da bi se spuščala v kakšno vojno z Japonsko.

Izjava je zanimiva v toliko, ker je iz nje kljub vsemu zavijanju jasno, kako hoče Japonska prikriti svoje vojaške neuspehe na Japonskem.

Škofijo so zasedli

narodni socialisti v Solnogradu in odredili, da se bodo njihove organizacije nastanile v vseh prostorih. Škofu so nakazali le nekaj sob v škofijski palači.

Narodno socialistične oblasti so prepovedale za naprej oddajanje po radio cerkvenih prireditvev, maš itd. Ta prepoved velja za katoliško in protestantsko cerkev.

Obsedno stanje

V šanghajski in kantonski koncesiji so zaradi japonskega hujskanja kitajskih množic proti tujcem odredila angleška in francoska oblastva obsedno stanje.

V okolici Kantona se bijejo hudi boji s Kitajci in poročevalci pripovedujejo o celih tovornih avtomobilih, polnih mrtvih Japoncev.

V Tiencinu je bilo veliko protiangleško zborovanje, ki so ga sklicali Japonci.

V koncesijah samih vlada po proglasitvi obsednega stanja popoln mir in red.

Dopisi

Podzemelj

Po dolgotrajnem deževju so nastopili vroči poletni dnevi in skoraj že primanjkuje vlage. Kolpa je že dosegla 24° C topline in njeni bregovi so oživali.

Na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda je zagorelo v zavedno napredni Gradaški občini 6 kresov, okrog katerih se je zbrala navdušena mladina, da manifestira svojo slovansko zavednost.

Dne 30. julija priredi sokolska četa v Podzemlju tombolo v korist podviga lastnega sokolskega doma. Lepi dobitki bodo prisilili vsakogar k nakupu tombolske karte, ki stane le 2 din.

Telovadni nastop bo pa imela četa dne 15. avgusta. Vabimo Vas, da marljivo posegite po tombolskih kartah in da se v čim večjem številu udeležite obeh prireditev ter s tem manifestirate za napredno misel v Beli Krajini.

Slovenske Konjice

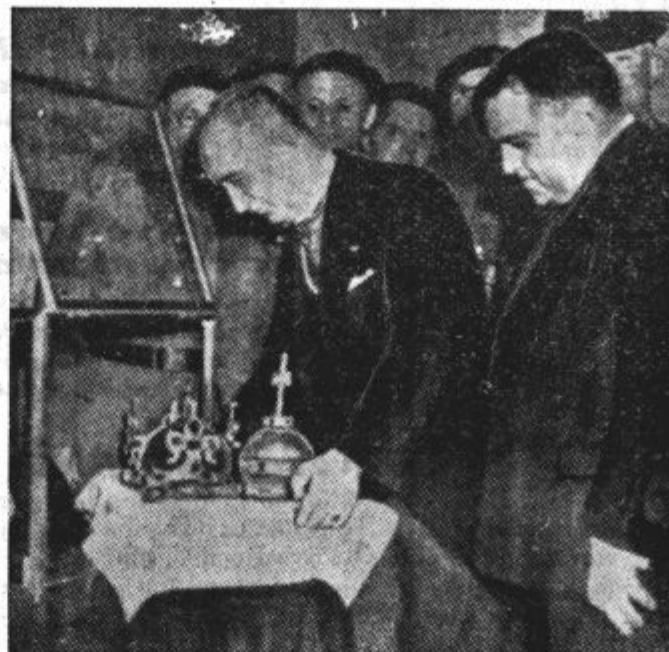
V Ljubljani se je ustanovil odbor odličnih nacionalnih delavcev, ki ima nalogo organizirati velik izlet v konjiški srez. Izlet se bo vršil v dveh skupinah in sicer v soboto 29. in nedeljo 30. julija t. l.

Na ta izlet ali kakor ga po zamisli organizatorjev lahko imenujemo »Pohod v konjiški srez« bode povabljeni nacionalisti vseh srezov dravske banovine. Informacije daje g. Uršič Andrej, Ljubljana, Kazina II.

Izlet bo imel nacionalen tujskoprometen pomen za naš srez. Izletniki nameravajo obiskati Vitanje, Stranice, Zreče, Konjice, Oplotnico, Tapanje, Loče in Žiče.

Udeležbo tega izleta priporočamo ljubiteljem in kupcem dobrih konjiških vin, katere bi naši vinogradniki radi vnovčili.

× Kongresi. V Sarajevu se je vršil pretekli teden kongres jugoslovanskega profesorskega društva. V Nišu pa je bil istočasno kongres učiteljev meščanskih šol.

Bivši predsednik dr. E. Beneš razkazuje v Newyorku županu Guardi in signije češkega kraljevstva. Dragocenosti so zaradi varnosti prepekljali v Ameriko. - Moderna zaklonišča v Sussexu v Angliji obsegajo trisobno stanovanje za 12 oseb z vsemi potrebnimi pritliklji. - Lord Halifax pojde menda v Moskvo, da pomaga speljati škripajoči voz angleško-ruskih pogajanj.

Mladina na vasi

Dekleta na žitnem polju

V Bršljinu so se v nedeljo ob pol 3. uri pričeli zbirati mladi borci. Od vseh strani so prihajali. Ob cesti se je zvrstilo ostalo ljudstvo, da skupaj z mladimi odkoraka na tekmovališče.

Ob tretji uri je ob zvokih novomeške godbe krenila povorka z odločnim korakom na žitno polje, kjer se je vršila tekma žanjic. Ponosni jezdec so bili na čelu povorke. Prva dva sta nosila državno in zeleno zastavo. Za jezdec so sledili kosci, pravi junaki naše kmetско-mladinske armade. Za kosci je korakala godba, nato zastopniki zveze, okrožja in funkcionarji društva, za njimi društvena zastava, nato pa kmetске gospodinje. Brhke žanjice so napravile napozaben vtis, saj so skozi pesem in vzklikanje svobodi, svoji zemlji, kralju in kraljici, kmetско-mladinski armadi šle na tekmovališče. Žanjicam so sledili postavni fantje vezači. Pod pazduho so nosili snop žita kot simbol večnega kruha, ki je največje in najmočnejše orožje sveta. Za vezači so prepevale brhke grabljice, sveže kot pomladno jutro. Korakale so tako odločno in ponosno, da je človeku seglo v srce. Ob koncu so bili kolezarji, ki se jim je pridružilo še ostalo ljudstvo. Povorka se je raztegnila čez 1 km. Na obeh straneh ceste so jo pozdravljali številni gledalci. Na hribčku nad Bršljinom, kjer je bil tekmovalni prostor, se je zbrala medtem množica sveta, željno pričakujoč povorke.

Ko se je povorka približala tekmovališču, je manifestacija dosegla svoj vrhunec. Dekleta so naravnost tekmovala, katera bo bolj odločno prikazala privrženost svoji sveti zemlji.

Ogromna množica naroda se je zgrnila okrog slavnostne tribune. Tri tisoč glav je valovilo kot morje. Na slavnostno tribuno so stopili predsednik Društva kmetских fantov in deklet v Muhaberu tov. France Potočar, požrtvovalen delavec, tajnik okrožja tov. Petrič in delegat zveze tajnik Ivan Nemeč. Tajnik okrožja je poslal prvi pozdrav mlademu kralju, nato pa je godba zaigrala državno himno, ki jo je množica poslušala

odkritih glav; nato je pozdravil vse ostale goste, delegate in zastopnike.

V globokih in v srce segajočih besedah je nato spregovoril zvezin delegat tov. Ivan Nemeč. Ljudstvo je molče poslušalo besede resnice, ki so govorile o mogočni ljubezni do svoje zemlje, države, o trdem žuljavem delu, ki ga mora slednji človek spoznati, da bo vedel odkod in kako prihaja kruh iz zemlje.

Ob koncu govora je godba zaigrala himno »Zeleni prapor«, ki se je prav tako poslušala odkritih glav.

Pričela se je tekma žanjic, ki ji je ljudstvo sledilo z izrednim zanimanjem. Kakor da bi dekliske roke dvigale kruh iz zemlje, takšen občutek smo imeli, saj si bral vsakemu na obrazu ponos in dostojanstveno svečan izraz, kajti izkazovalo se je največje spoštovanje največjemu tvorcu in najmočnejšemu delu.

Godba je zaključila tekmo s »Hej Slovani!« Množica je spremljala godbo s pesmijo. Po končanem slavnostnem delu prireditve se je razvila prijetna domača kmetška zabava.

★

Podhosta

Pri nas v Podhosti smo mladi kmetско-mladinski pokretaši sklenili, da priredimo v nedeljo, dne 16. julija velik kmetско-mladinski praznik s tekmo žanjic. Opozarjamo vse od blizu in daleč, da se na ta dan združimo vsi skupaj kakor ena duša, da počastimo trdo in mogočno kmetško delo. V trdem delu in v borbi odločno vztrajamo.

Občni zbor smo imeli dne 2. julija, na katerem je društvo kmetских fantov in deklet položilo svoj letni obračun. Za predsednika je bil izvoljen Leopold Bavdek, podpredsednik Leopold Turk, tajnik Bradač Alojzij, blagajnik Bradač Ivan; odborniki so: Bukovec Ivana, Senožetnik Marija, Sporar Jože, revizorja sta: Rom Ivan in Jože Bradač.

Črnelavci-Veščica

Društvo kmetских fantov in deklet priredi dne 16. julija 1939 tekmo klepačev. Ob tej priliki bo kmetška mladina tudi odločno manifestirala ljubezen do svoje zemlje in izrazila odločno voljo, da se bori za vstajenje vasi in do končne zmage.

Murska Sobota

Velik kmetско-madinski praznik priredi Okrožje kmetских fantov in deklet v Murski Soboti dne 6. avgusta 1929. Na ta dan se bo vršila medokrožna tekma koscev za prvaka murskosoboškega in ptujskega okrožja. Na mla-

Iv. Nemeč:

MOLK

(Dalje.)

Tri tisoč! — mu je zabliskalo skozi misli, usta pa so mu sama od sebe začela mleti vsebino.

Zakaj ne ješ, oče?

A! —

Ali niso dobri?

A! —

Hitrec se je stresel po telesu in zapazil, da je Joža skoraj polovico skleda izpraznil. Naglo je pričel grabiti z vilicami in kar cele kose požiral, nekje od spodnje strani pa se mu je v glavi zavrtel revizor. Tisoč, tri tisoč, posojilnica — revizor, vse je bilo pomešano, pri vsakem kosu žgancev je bilo nekaj pikrega, posojilničnega; ko je Mica pristavila juhe, se je Hitrecu zazdelo, da vidi v njej strogega revizorja.

Z medlimi očmi je pogledal po Mici, ki ni imela revizorjevih očal, zato je Hitrecu odleglo.

Joža je kar zagrabil žlico in pridno nosil kislo juho v usta. Od skleda do ust pa je vodila mokra cesta.

Juha je tudi dobra, oče, je menil Joža in požrl vsebino žlice.

Tri tisoč sem dal svojega denarja, je Hitrecu zopet z juho šinilo v glavo!

Ali naj še prilijem, Joža?

Kar meni daj lonec, oče bo pa iz skleda.

Joža je res hrabro prijel lonec in praznil

vsebino, Hitrec pa je skledo položil na kolena, da bi lažje jedel. Skleda seveda ni bila nova, zato nesreča ni počivala. Naenkrat je Hitrec občutil toplo tekočino v škornjih iz svinjine, v roki pa mu je ostala samo polovica skleda. Oči so se mu zavrtle v tečajih, črepinjo pa je zagnal daleč tja na oranje.

Mrha, je stisnil skozi zaprta usta in pobral truplo.

Oče, jaz ne bom več, juhe je še dovolj. Kar iz lonca, oče! —

Mrha! — Pogledal je proti obzorju in svežim jutranjim žarkom, za Jožin lonec pa se ni zmenil.

Hi, Čila, Luca! — no, gremo!

Kobili sta se obrnili s počasnim korakom, plužno kolo pa je tako žalostno škripalo, da je celo Hitreca dražilo, ki se sicer ni zmenil za podobno.

Joža, prinesi maže!

Tisto iz kolarnice?

Ne, tisto v kamri, rumeno!

Takoj grem, ali naj prinesem ključ?

V žepu ga imam. Na tobak ne pozabi, spodaj v omari je.

Ja! —

Joža je odhitel, Hitrec pa zarezal v četrti razor, da je kar zažvenketalo. Debele grude so se sunkoma valile izza deske in druga drugo prehitevale; orač je skakljal za plugom kakor pastarinka, ker so ga posušene grude preveč bodle v podplat. Škornje je moral revež pu-

stiti pod hruško, ker jih je nasul s kiseljačo, prazničnih pa se mu je zdelo škoda.

Ho, Čila, Luca, počasi!

Ti presneta čorba čorbasta! Moral bom krpe naviti!

No, Čila, Luca!

Kobili sta močno potegnili, grude pa so se kar vsule. Hitreca je prah zakril, da je od spodnje strani izgledal kakor premikajoči oblak.

Kobili je v sunkih poganjalo naprej in treslo, da sta revici z boječim korakom stopali čez posušeno deteljlišče.

Kakor bi spuščal zanke z debele vrvi, je šinilo Hitrecu po glavi, plužna ročaja pa sta se mu tresla v rokah, da se je kar nekje pod pazduhi iskrilo. Pri tretji brazdi se je nekoliko odahnil, obrisal blatne znojne kaplje. Joža mu je med tem prinesel tobaka in stare čevlje.

Dobri bodo, oče! —

Kje si našel te stare kosti?

Na svinjaku!

Si prinesel kakšno krpo?

Na podstrešju sem našel stare zaključevine! v kamri pod posteljo je bila tudi tale krpa.

Hitrec je pihnil v stare svinjske čevlje, kako bi jim rekel, spodnje ostanke starih svinjskih škornjev, ki so bili tako trdi kakor prava posušena kost.

Oče! —

Aa! —

Oče, ne ovijajte krp! —

Aa! —

(Dalje prih.)

dinskem zborovanju bodo govorili tudi zastopniki Hrvatov in Srbov. Krepko in odločno pelje naša pot k zmagi pravice in resnice! Kdo se more temu upreti?

Donačka gora

Tekmo žanjje priredi Društvo kmetijskih fantov in deklet na Donački gori v nedeljo, dne 23. julija. Istočasno se bo vršilo tudi kmetijsko-mladinsko zborovanje, na katerem hoče vsa kmetijska mladina povdariti odločno voljo za borbo in končno vstajenje trpeče vasi! Ljudstvo! Narod! Pridi 16. julija, da vidiš na lastne oči mogočno manifestacijo!

Mirna peč

Odločili smo se, da 16. julija priredi naše Društvo kmetijskih fantov in deklet veliko kmetijsko-mladinsko manifestacijo s tekmo oračev. Naši fantje bodo ta dan obračali mater vsega človeštva — zemljo, ki nam daje po žuljavih kmetijskih rokah kruha! Zato pojdemo odločno v borbo za kmetijske pravice, za pravico tistih ljudi, ki nočejo nikomur slabo, toda borijo pa se odločno za pravice vseh ljudi, ki delajo in trpé! Vsi v Mirno peč na praznik dela. Krepka se sliši pesem skozi vas — to so trume deklet in fantov, ki pojo na glas — pesem vstajenja!

Bohinjska Češnjica

Veliki »Bohinjski praznik« kmetijske mladine pripravlja Društvo kmetijskih fantov in deklet v sporazumu z Zvezo. Prireditelj se bo vršila v avgustu. Datum in spored bomo že še pravočasno sporočili.

Vsa Gorenjska gleda danes v Bohinj, v tiste odločne in neustrašene borce kmetijskih pravic, ki se nobenega blata niso ustrašili v edini sveti in pravični poti za rešitev pravic človekovih. Vsi v Bohinj!

Št. Pavel pri Preboldu

Poročil se je naš nad vse delaven tajnik celjskega pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet tov. Aleksander Turnšek s tov. Ivanko Strožič. Mladima tovarišema želimo vso srečo v zakonskem življenju v upanju, da bosta še naprej ostala zvesta naši organizaciji.

Za rodno grudo

(Dalje.)

Dogovor so hoteli prikriti pred Meto, toda otroka nista mogla zatajiti veselja. Tako je resnica še tisti večer prišla na dan. Zdaj se je šele vselil na domačijo pravi nemir. Meta je igrala užaljeno in opeharjeno. Zmerjala je domače z izdajalci in ni bilo psovanja ne konca ne kraja. Vsi so se je ogibali, zlasti pa gospodar. Zdelo se mu je, kakor da grunt iz njenih ust trka na njegovo vest. Besedo izdajalec je slišal tolikokrat, da se mu je zažrla v dušo ter ga povsod mučila in preganjala.

Da bi ušel očitkom, je poslej skoraj vsak dan odhajal z doma, je hodil od vasi do vasi in povpraševal, kje je kaka kmetija na prodaj. Vsak dan si je ogledal kako drugo. Nobena mu ni ugajala. Ta je bila prevelika, druga premajhna, preveč zanemarjena ali preveč razdrobljena. Spet druga se mu je zdela preblizu mesta, preveč sredi vasi in predraga. Ko je potem zvečer utrujen in redkobeseden ter sam nase jezen sedel za mizo, je Meta zbadala:

»Kaj ne, grunt prodati zna vsak tepec, če ga pa hoče kdo kupiti, ne sme biti tvoje pameti. Menda boš kupil dom pri ciganih, ali ne?«

Končno se mu je zdelo, da je v Koprivcu našel nekaj primernega. Tri dni zapored si je ogledoval kmetijo in je končno sklenil kupčijo. Menil je, da ga bodo doma sprejeli z veseljem, toda Meta je samo skomignila z rameni, češ:

»Moram ropotijo najprej še sama pogledati!« Hinko je brundal nekaj o jezeru, Pavlina pa

Iz naših krajev

× Škoda po strupenih plinih. Industrijske naprave v bogatih borskih rudnikih so takó pomanjkljive, da so strupeni plini in dim v okolišju nad 20 km uničili vse rastlinstvo in živalstvo. Kmetje so povsem upravičeni in dobe le majhno odškodnino od tujih kapitalistov.

× Spomenik so odkrili prvemu tiskarnarju Vukoviću v Podgorici v Črni gori, ki je živel v drugi polovici 15. stoletja. Tiskarske umetnosti se je naučil v Benetkah.

× Naši strelici grede v Švico. Meseca julija se bodo vršile v Švici velike strelske tekme. Teh tekem se bodo udeležili tudi jugoslovanski strelici.

× Nakup konj. Francija se pogaja z našo državo za nakup 2500 klavnih konj.

× Amerikanci doma. Pretekli teden je pripela na ljubljanski kolodvor druga skupina naših ameriških izseljencev, ki so prišli na obisk v staro domovino. S to skupino je prišlo le 17 Slovencev, večinoma žensk. Leon Zakrajšek, ki je organiziral obiske v starem kraju, je rekel, da bi jih prišlo mnogo več, toda ker se je po Ameriki razširil glas, da bo v Evropi izbruhnila vojna, jih je mnogo od prijavljenih odpovedalo potovanje.

× Vabilo za prijavo krvodajalcev v obči državni bolnici v Ljubljani. Vsi oni, ki bi bili pripravljeni za odškodnino dati kri bolnikom tega zavoda, naj se javijo čimprej v bolnici in sicer na I. krg. oddelku ob delavnikih od 7. do 8. ure zjutraj. Pogoji za sprejem v krvodajalsko skupino je neoporečno zdravstveno stanje in stalna pripravljenost ter dosegljivost podnevi in ponoči. Za enkratno oddajo krvi plača uprava bolnice din 250. — Uprava občne državne bolnice v Ljubljani.

× Naši Sokoli v Bolgariji. Pretekli teden se je odpeljalo v Solijo, kjer se vrši ta teden vsejunaški zlet bolgarskih Junakov, tudi 7000 Sokolov in Sokolic iz Jugoslavije. Več posebnih vlakov je odpeljalo Sokole tudi iz Slovenije. Pri odhodu iz Ljubljane in Maribora je na tisoče naroda spremilo Sokole do kolodvora in jih na-

vdušeno pozdravljalo in obsipavalo s cvetjem. V Bolgariji so bili sprejeti jugoslovanski Sokoli navdvo pristržno in bratsko.

× Uredba o elektrifikaciji. Gradbeno ministrstvo je sestavilo uredbo o elektrifikaciji države in jo poslalo v proučevanje inženjerskim zbornicam.

× KMETSKE POSOJILNICE LJUBLJANSKE OKOLICE V LJUBLJANI obrestuje nove vloge po 4 do 5 odstotkov ter daje ugodna kratkoročna posojila.

× Trgovinska pogajanja z Italijo. Italija predlaga, da naj bi se koncem t. m. sestal v naši državi jugoslovansko-italijanski stalni odbor, ki naj bi proučil vprašanje povečanja izvoznega kontingenta za nekatere stvari. Predvsem bi nam Italija povečala izvozni kontingent lesa na višino okrog 120 milijonov lir.

× Horacijeva oda. Rimski pesnik Horacij je nekoč napisal odo, v kateri pravi med drugim: ... oljneni sad me krepí, cikorija me osvežuje, všeč mi je slez... Po takem so že Rimljani cenili osvežujoči učinek te rastline. Danes je oni sestavni del naše vsakdanje hrane in to v podobni dobre bele kave s Pravim Franckom, ki se izdeluje iz korenin domače požlahtnjene cikorije.

× Jugoslovanski film. Za svetovno razstavo v New Yorku snimajo Američani film Jugoslavije. Posnete bodo vse značilnosti posameznih pokrajin. V kratkem se prične snemanje v Sloveniji.

× Kongres sadjarjev se bo vršil 12. in 13. avgusta v Valjevu. Na kongres so bili povabljeni kmetje, sadjarji in izvozniki sadja. Kongres bo razpravljal o izvozu sadja, zlasti suhih sliv v klirinške države.

× Kočevskim rudarjem se obeta še bolj črna prihodnost. Podjetje namerava skrečiti obrat in število nezaposlenih se bo še povečalo. Beda med rudarji je bila že do sedaj velika. Z nameravano redukcijo se bo še poostrila.

× Odlikovan s Karadjordjevo zvezdo z meči. Ljubljanski čevljar Ivan Brinskele je bil te dni odlikovan z redom Karadjordjeve zvezde z meči za svoja junaška dela, ki jih je izvršil v borbah za našo Koroško.

× Avtomobil z naloženimi jajci se je prevrnil v bližini Nustra na Hrvatskem. Razbilo se je 60.000 jajc v vrednosti 30.000 din.

je vščeneče omenila, da pravijo Koprivčanom »močeradi«. Oče si torej ni kupil nič kaj lepega imena.

Drugi dan je šel oče z otrokoma v Koprivec, toda oba sta samo vihala nos in skomigovala z rameni.

Pavlina je kar gladko zabrusila, da se ne preseli v tako gnezdo, ker je že zdavnaj sklenila, da si v mestu poišče zaslužka. Zdaj se temu sklepu ne odpove več.

Ko so se vsi trije slabe volje vrnili domov, jih je Meta sprejela nekam skrivnostno in jih peljala v kamro, kjer je ležal na mizi kup bankovcev. Kmet je preštel in vsi so štelí za njim. To je bila kupnina za grunt.

Nato so molče obsedeli in vsak je nemo predel svoje misli.

Prva je spregovorila Meta. »Kdor ima toliko denarja, je gospod!« je dejala bahavo. Odkar je sluga odšel, je sedela pri denarju in ga prekladala iz roke v roko.

»Ako ne bi bil tako hitro pristal,« je bodljivo pripomnila, »bi ti bili plačali še precej več. Seveda, tako pa je, kar je. Mete itak nihče nikoli ne vpraša za svet.«

V sruje je sedaj odobraval kupčijo. Denar jo je bil premotil. Zdaj naj se zgodi z gruntom, kar se hoče.

»Ko bi le že ne bili kupili hiše v Koprivcu!« je menil sin, Pavlina pa je zamrmrala:

»Ko bi vsaj svoj delež dobila v denarju! Tista, ki ima doto, si lahko izbira.«

Kmet je dal vsakemu nekaj denarja za likof in jim je nato dal razumeti, naj ga puste samega.

Ko so odšli, je pahnil denar od sebe in mrko vzdihnil:

»Zdaj sem brezdomec.«

Zdelo se mu je, da zdaj prvič razume besedo dom. Zrastel je iz tega grunta kakor oreh pred hišo iz tal, kakor žito na njivi in kakor trava na travniku. Vse svoje sile, vse misli in dejanja, vse svoje življenje je črpal iz te zemlje kakor pred njim oče in prej ded in praded. Bil je del grunta samega. Ločitev torej pomeni neumnost, zločin, greh proti lastnemu življenju.

Kaj mu pomeni Koprivec! Tam ne bo nikoli imel resničnega doma, tam so samo mrtva tla.

Z dosedanjim gruntom ga druží nekšno sorodstvo, ta grunt ima svojo dušo. In zdaj je ta duša prodana in zapisana smrti!

»Le zakaj sem se bil spustil v to kupčijo!« je vzdihoval. »Moral bi se boriti za grunt kakor se narod bori za svojo zemljo, s pestmi in z zobmi! Jaz pa sem se dal ukiniti. Nisem več vreden, da bi imel dom!«

Obšel ga je nepopisen kes. Bilo mu je, kakor da se je prebudil iz pijanosti in se zavedel, da je v vinjenosti hudiču prodal dušo. Divja jeza proti vsem, ki so bili tega krivi, ga je razjedala. Kmetija se je ko cvetoc raj razgrinjala pred njim.

Pristrčno mu je govorila:

»Zakaj me hočeš dati potopiti? Ali ti nisem bila 60 let vdana in zvesta prijateljica? Ali ti nisem dala vse, kar si potreboval? Zakaj si sadil in cepil na mojih tleh drevesa, ki bodo sedaj potopljena? Zakaj si me gojil, če sedaj ne bom smela roditi in se ti izkazovati hvaležno?«

(Dalje.)

× **Sumljiv samomor.** V neki ljubljanski gostilni v Kolodvorski ulici sta najela prenočišče Marija Palhartigerjeva in njen fant Jakob Jager. V sobi sta zažgala kup oglja, kar je imelo za posledico zastrupitev in smrt Palhartigerjeve. Jakob se je ponoči prebudil, odprl okno in odšel. Čez dva dni je prijavil policiji smrt svojega dekleta, rekoč, da sta se namenila iti skupno v smrt. Policija je Jagra aretirala zaradi sumljivega vedenja.

× **»Slovenska beseda«** se pritožuje nad neslogo v ljubljanski Sokolski župi. Mi kmetje lahko samo to rečemo, da na kmetih ni v Sokolstvu prav nobene nesloge, prav tako kakor je ni v politiki naprednih naših vasi. Nesloga je plod izkoreninjene gospode, v katero stvar se prav posebno razumejo nekateri gospodje okrog »Slovenske besede«. Tak gospoda je pripravljena zaradi osebnih častihlepnosti razbiti največjo v naših organizacijah.

× **Kardinal Hlond**, primas Poljske, je doleten za delegata sv. očeta na mednarodnem kongresu Kristusa Kralja, ki bo ta mesec v Ljubljani.

× **Posledice letošnjih poplav v kočevskem okraju.** V Strugah znaša škoda najmanj 500.000 dinarjev, toliko v Dobrepoljah, 1.300.000 din je škoda cenjena v Dolenji vasi pri Ribnici. Ribnica navaja 500.000 din škode, Loški potok 150.000 din, Kočevje-okolica 200.000 din. Skupna škoda v kočevskem okraju je navedena na okoli 4.500.000 din.

× **Oprostitev od plačevanja davkov.** Finančni minister je oprostil zagrebško nadškofijo od plačevanja davkov od zakupnine v najem danih zemljišč.

× **Avtomatsko telefonsko centralo** dobi mesto Sušak. Podcentrale bodo nameščene po vsej bližnji obali in otokih.

× **Smrtna obsodba potrjena.** Stol sedmorice v Zagrebu je potrdil smrtno obsodbo Jurija Sabukovska, ki je lani v Cretu pri Celju umoril in oropal Ivanko Zakrajškovo.

× **Smrt.** Dveletni otrok Ivan Divjak iz Ojstriške vasi pri Sv. Juriju ob Taboru je zobal češnje. Otroku je češnja obtičala v sapniku in ga zadušila.

Iz tujine

■ **Iz Bolgarije.** Med tem, ko je odšel predsednik bolgarske vlade Kioseivanov v Berlin, je sklenilo odpotovati na povabilo ruske vlade 35 bolgarskih poslancev iz vladine večine in opozicije v Moskvo. Vodil jih bo predsednik zunanje-političnega odbora v Sobraanju Dašanov.

■ **Naseljevanje Sibiriije.** Rusi so začeli naseljevati z rodbinami dobrovoljev pokrajino ob reki Amurju na Daljnem vzhodu, kjer je zemlja izredno plodna. Vsak kolhoz dobi najmanj po 136 hektarjev zemlje, vsaka rodbina pa hišo, opremo, živino in poljedelsko orodje, vse brezplačno. Letos so naselili ljudi že na en milijon hektarjev.

■ **Bata v Kanadi.** Kanadska vlada je dovolila češkemu industrialcu zgraditi tovarno čevljev v mestu Ontario.

■ **Poroka italijanskega Spoletskega vojvode z grško princezo** se je izvršila preteklo soboto. Na poroki je bilo 50 članov vladarskih rodbin.

■ **Italija in Sueški prekop.** Predstavnik italijanskega društva za obnovo industrije za-

hleva od družbe Sueškega prekopa 75 odstotno znižanje prevoznih tarif.

■ **Oboroževanje Turčije.** Po najnovjšem oboroževalnem načrtu namerava Turčija zgraditi: 1. aleksandrijski zaliv v prvovrstno letalsko in pomorsko oporišče, 2. utrdbe ob Dardanelah med Odrinom in Bosporom po zgledu Maginotove linije, 3. zgraditi primerno število letal, povečati mornarico s 17 podmornicami, 13 rušilci in 2 križarkama.

■ **Kako se spreminja cena železu?** Ako se predela kos železa, vreden 50 din v podkve, se dobi zanj 100 din; ako se predela isti kos v igle, se dobi zanj 3550 din; ako se predela v britvice za brivski aparat, je vreden 32.850 din in ako se predela v peresa za ure, se dvigne vrednost na 2.500.000 dinarjev.

■ **Rusija je zopet povečala svoje črnomoško vojno brodogrje.** Znatno je povečala število podmornic in križark. Pred nekaj meseci je odšlo večje število edinic vojnih ladij iz Črnega morja v Vladivostok, da pojačajo rusko vojno mornarico Daljnega vzhoda. Z novimi ladjami so črnomoško brodogrje postavili ne samo na staro višino, temveč ga še povečali. Tujcem je prepovedano ustavljanje v glavni črnomoški luki Sevastopolu.

■ **Javna usmrtitev odpravljena.** Francoska vlada je s posebnim odlokom odpravila javno usmrtitev obsojencev. Odslej bodo smeli usmrtitvam prisostvovati samo predsednik porotnega sodišča, zastopnik glavnega državnega pravdnika, sodnik, sodni pisar, zagovornik, ravnatelj jetnišnice, policijski komisar, kaznilniški zdravnik in duhovnik. Tudi novinarji bodo izključeni. Tisk bo smel objavljati samo usmrtitveni protokol in prestopki se bodo v tem pogledu kaznovali z globami 100 do 2000 frankov.

Nasveti za hišo in dom

V prejšnji številki smo pisali, kako moramo ravnati z ranami. Danes bomo pa pogledali, na kakšen način nam je treba zaustaviti krvavitve, kako jih spoznamo in kaj moramo o njih vedeti.

Cloveško telo ima troje vrst žil. **Odvodnice** (arterije) poganjajo kri iz srca po vsem telesu,

privodnice (vene) pa pošiljajo kri iz telesa nazaj v srce in pljuča. Poznamo še žile lasnice ali kapilare, ki so tanke kot las. Če je ranjena žila odvodnica, brizga iz nje kri v kratkih sunkih, dočim teče kri iz privodnice zelo leno in počasi; včasih samo kaplja. Kadar je ranjena žila lasnica, kri skoraj vedno kaplja v precej drobnih kapljicah.

Da ustavimo krvavitev, moramo preprečiti dotok krvi v rano. Najenostavneje naredimo to tako, da držimo n. pr. ranjeni ud kvišku. Vsaka večja rana kaj rada krvavi iz več žil hkratu. Ako hočemo tako krvavenje ustaviti, moramo pritisniti palec na tisti del krvaveče žile, ki leži višje rane. To storimo na ta način, da pritisnemo žilo proti kosti, ki nam služi kot trda podlaga. Ker pa največkrat, zlasti pri večjih krvavitvah, s samimi prsti, ki so za to delo tudi preslabi, krvavenje ne moremo zaustaviti, si pomagamo s tem, da položimo na žilo ali prizadeto ožilje kak trd predmet, ki ga z ruto ali s kom drugim primerno močno zavežemo. Ta postopek imenujemo **tiščečo obvezo**. Na roki ali nogi ustavimo kri tudi tako, da nad rano ud s kako prožno vezjo (elastiko, naramnico, nogavičnico) dobro nategnemo in zavozljamo. Pri tem moramo paziti, da tako prevezan ud v takem stanju ne ostane več kot dve uri, ker bi sicer prizadeti ud lahko zamrl ali odmrl. Če nimamo pri roki elastike, si pomagamo, da okoli uda enostavno zavežemo kos rude, robec ali konec kakega blaga, ga trdno zavozljamo in med vozel in ud zataknejo kos kake palice ali kaj temu primerne. Potem to palico sučemo tako, da obveza ud vedno bolj stiska. Tako stisnemo z udom tudi ožilje in krvavitev največkrat zelo poneha, ali pa se vobče zaustavi. Večkrat se zgodi, da počijo na mečih vene. V takem primeru moramo nogo visoko dvigniti in jo po zgornjem opisu prevezati.

Krvavitev iz nosa ustaviš, če držiš glavo popolnoma pokoncu in stisneš obe nosnici. S tem dosežeš, da se kri v nosnicah strdi ter tako zamaši odprte žile. V takem položaju ostani nepremično 10 minut. Ako krvavitev ne poneha, vtakni v obe nosnici košček čiste in razkužene vate ter jo s svinčnikom ali kom primernim lahko potisni v nos.

Iz ust teče kri navadno tedaj, če smo izbili ali izdrli zob. Vzemi v usta požirek mrzle vode in jo drži na prizadetem zobu približno 10 minut.

Če krvavi bolnik iz pljuč, je kri, ki jo pljuva ali bluje jasnordeča in penasta. Bolnika spravi nemudoma v posteljo in ga s primernimi besedami najprej pomiri. Leži naj tako, da sta mu glava in prsi višje. Na prsi mu devaj mrzle obkladke, če ti je mogoče vrečice, napolnjene z ledom. Dobro je, da pije bolnik kozarec hladne vode, v kateri si raztopil žlico kuhinjske soli. Močnih pijač, kot so vino, kava, čaj, žganje naj ne pije! Bolnik naj leži popolnoma mirno, naj ne kašlja in ne govori! Na vsak način pokliči zdravnika!

Kri, ki se ulije iz želodca, je temnordeča ali

LANZ
kosilni stroj

LANZ
obračevalac za seno

so stroji,
ki jih kmetovalec potrebuje

Na zalogi jih ima stalno

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI
NOVI TRG ST. 3

celo črna in ni penasta. Pogostokrat ali skoraj vedno vsebuje ostanke jedi. Bolnik naj leže! Na želodec mu polagaj čim mrzlejšo obkladke. Najboljše so vrečice z ledom. Ne zauživa naj ničesar! Nujno pokliči zdravnika! Z.—

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Lendavi so prodajali po tehle cenah: biki od 3 do 4'50, telice od 3 do 4'50, krave od 2'50 do 3, teleta od 5 do 6, pršutarji od 6 do 8 din za kg žive teže.

V Ptujju so bile take cene: voli od 3'75 do 4'25, krave od 2 do 3'75, biki od 3'25 do 3'60,

junci od 2'70 do 3'75, telice od 3'75 do 4'60, teleta pa po 5 din za kg žive teže.

Podobne cene so prevladovali tudi na sejmu v Slovenskih Konjicah.

Sejmi

16. julija: v Dobju.

17. julija: v Radečah pri Zidanem mostu, Zdenški vasi, Trbovljah, Muti, Podčetrtku, v Vercah, Ščavnici.

18. julija: v Ptujju, Ormožu, Velenju, Zabukovju nad Sevnico, Dol. Lendavi.

19. julija: v Ljubljani, Celju, Ptujju, Mar. Gradcu, Laškem.

20. julija: v Šmihel-Stopičah, Loki pri Zusmu, Vitanju, Turnišču, Bogojini.

21. julija: v Vel. Laščah, Mariboru, Strigovi.

22. julija: v Sodražici, Brežicah, Celju, Trbovljah, Slivnici pri Celju.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, polletno 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Nenadkriljiva kolesa

znamke

„Presto“

z garancijo nudi
na ugodne obroke

Nova trgovina

Ljubljana, Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zvezi)

KMETJE!

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

**Kmetijska družba r. z. z o. z. Ljubljana
Novi trg 3**

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetškem listu“! — Cena malim oglasom je samo 1 din za besedo

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavni: Kmetškidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23

TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

r. z. z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavija vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlenske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Statna zaloga vseh umetnih gnojil (rud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilekega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne Blovac, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.